

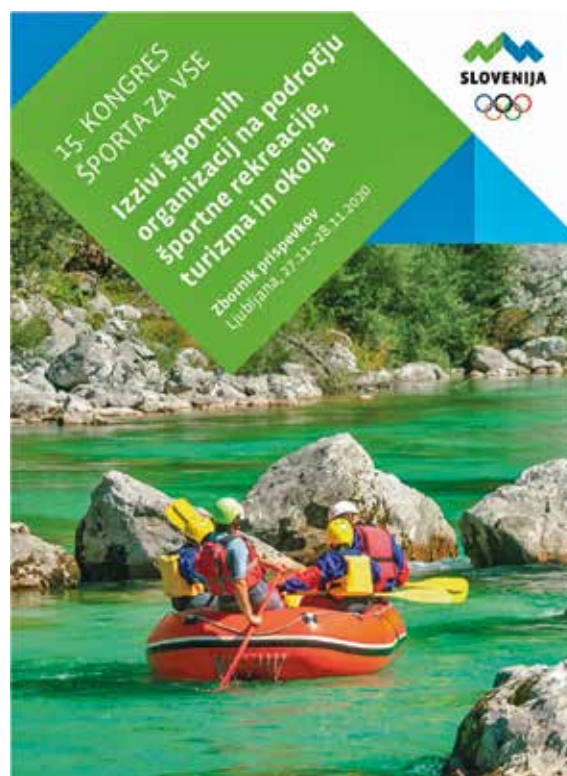
Herman Berčič

15. Kongres športa za vse in jubilej kongresov športne rekreacije

Izvleček

Na 15. kongresu športa za vse je bila obravnavana vsebinsko večpomenska problematika povezana s športno rekreacijo, turizmom in okoljem. Poudarjena je bila povezanost športa in turizma in njuna medsebojna odvisnost. S številnimi in raznolikimi dejavnostmi se lahko bogatita in na različnih ravneh od državne do lokalne prinašata pomemben delež k promociji in vrednotenju obeh področij. Pogoji za trajnostno rast slovenskega turizma in izbranih športov za njegovo rast so dani, ker je Slovenija zelena, aktivna in zdrava destinacija. Razvojno smo zavezani trem splošno sprejetim stebrom trajnosti: ekonomski uspešnosti, odgovornosti do narave in družbeno-kulturni ustreznosti. Pri tem so pomembne raznolike športno-turistične vsebine, še zlasti planinska in gorniška dejavnost s pripadajočo planinsko infrastrukturo. Večja pozornost je bila dana trženju športno – turističnih proizvodov, zelenim površinam, varstvu narave in tudi naši osrednji turistični organizaciji (STO) ter njeni vlogi v mednarodnem prostoru. Kongres je zaznamoval tudi korona čas in prizadevanja za višje vrednotenje športa, dodan pa je tudi zapis o jubileju kongresov športne rekreacije oz. športa za vse.

Ključne besede: šport, turizem, športna rekreacija, šport za vse, zdravje, okolje, jubilej, pretekli kongresi, korona čas.

Napovednik in zbornik 15. kongresa športa za vse. Foto: Arhiv OKS ZSZ

The 15th sport for all congress and the jubilee of sport recreation congresses

Abstract

The 15th Sport for All Congress included multitopic issues dealing with sport recreation, tourism and environment. The emphasis was on the interconnectedness and interdependence of sport and tourism. They can both be upgraded by many different activities and they contribute importantly – at many levels, from national to local – to the promotion and evaluation of both areas. The conditions for the sustainable growth of Slovenian tourism and the selected sports within it are available, because Slovenia is a green, active and healthy tourist destination. In developmental terms, there are three generally recognised sustainability pillars: economic performance, responsibility for nature and socio-cultural adequacy. Diversified sport-tourist content is very important, particularly hiking and mountaineering activities, including the pertaining infrastructure. More attention was given to marketing sport-tourist products, green areas, and protection of nature as well as to the main Slovenian organisation, i.e. the Slovenian Tourist Board, and its international role. The congress also touched upon the coronavirus period and the efforts to evaluate sport higher. Moreover, a contribution was presented about the jubilee of sport recreation congresses, i.e. sport for all.

Key words: sport, tourism, sport recreation, sport for all, health, environment, jubilee, past congresses, corona period.

■ Namesto uvoda

Ob koncu novembra lanskega leta (2020) je v posebnih okoliščinah s pomočjo svetovnega spleta potekal 15. Kongres športa za vse. Običajnih udeležencev, ki so do sedaj v živo spremljali potek kongresov zaradi znanih epidemioloških razlogov ni bilo. Korona čas je namreč v celoti zaznamoval tudi slednjega, ki je v nizu 20 - tih let prinesel zanimive predstavitve in obravnavo širšega področja turizma, športa (športne rekreacije) in okolja. Navedena tematika, ki je bila obravnavana z več zornih kotov in gledišč, je bila zgoščena v naslovu **»Izzivi športnih organizacij na področju športne rekreacije, turizma in okolja«**.

Organizatorji kongresa so (smo) z izbranim vsebinskim naborom želeli osvetliti navedeno tematiko in jo kar najbolje povezati s temeljnimi nosilci društvenega športnega življenja v Sloveniji. Znan je ena od strokovnih premis, da je poleg teorije »praksa kriterij spoznanja«, zato je bilo tudi na kongresu smiselno zastavljeno vprašanje, kakšno je danes stanje na imenovanih in obravnavanih področjih. Nanizana so bila vprašanja: »Kakšni sta kakovost in raven povezovanja področij športa in turizma?«, »Kakšna je organizacijska shema, kakšni so programi, kakšna je kadrovska zasedba, kje smo primerjalno z drugimi evropskimi državami oz. turističnimi destinacijami, kakšni so izvedbeni projekti? itd. Na vsa navedena vprašanja in še na nekatera druga smo iskali odgovore na navedenem kongresu. Kako in koliko smo se uspeli približati ciljem kongresa in ali smo uspeli odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja, razgrinjamo v nadaljevanju prispevka. Poleg navedenega pa smo nekaj pozornosti namenili tudi jubileju, ki je bil povezan z začetki kongresov športne rekreacije oz. športa za vse v slovenskem prostoru.

■ Dvajset let kongresov športne rekreacije oz. športa za vse

Dvajset let je minilo, odkar je bil v Portorožu organiziran in izveden prvi kongres športne rekreacije. Nabor znanja in praktičnih izkušenj je tudi v Sloveniji, po zgledu tovrstnih evropskih kongresov, dovoljeval izvedbo kakovostnega srečanja poklicnih in ljubiteljskih (amaterskih) strokovnjakov s področja športne rekreacije. V širšem evropskem prostoru so bili navedeni kon-

gresi poznani pod imenom »Congress Sport for all« (Kongres športa za vse), danes TAFISA (The Association for International Sport for All – Mednarodno združenje športa za vse).

Do sedaj se je v slovenskem strokovnem prostoru na področju športne rekreacije oz. športa za vse zvrstilo 15 kongresov. Ker gre za mali jubilej se nam zdi smiselno o vsakem zapisati nekaj besed in misli, ker so vsi skupaj, če jih vnesemo na skupni imenovalec, pomembno prispevali k razvoju tega področja v slovenskem športnem in družbenem prostoru.

Na prvem kongresu športne rekreacije (Portorož, 2000), smo osrednjo pozornost namenili **»Viziji razvoja športne rekreacije oz. športa za vse v Sloveniji«**. V ospredju je bila obravnavana posameznih skupin prebivalstva, kot jih označuje biološka krivulja razvoja z raznolikimi razvojnimi značilnostmi in psihofizičnimi ter psihomotoričnimi sposobnostmi. Predstavljeni so bili raznoliki programi športne rekreacije in športnorekreacijskega udejstvovanja v različnih lokalnih okoljih. Dodan je bil tudi marketinški vidik obravnave športne rekreacije.

Drugi kongres športne rekreacije (Rogla, 2001), je obravnaval več tematskih sestavov s področij športne rekreacije, zdravja in turizma. Osrednji vsebinski prispevki so bili: **»Športna rekreacija v funkciji kakovosti življenja prebivalcev Slovenije«**, **»Telesna aktivnost – varovalni dejavnik za zdravje srca in ožilja«** ter **»Pomen in vloga športne rekreacije v razvoju slovenskega turizma«**. Predstavljeni pa so bili tudi modeli izobraževanja poklicnih in ljubiteljskih (amaterskih) kadrov na področju športne rekreacije in različni uspešni projekti, ki so se izvajali v praksi.

Tretji kongres športne rekreacije (Otočec, 2002), smo posvetili **»Dinamiki razvoja športne rekreacije v Sloveniji in strateškim usmeritvam od 2002 – 2006«**, pa tudi **»Zdravstvenemu vidiku gibalno/športnega udejstvovanja prebivalcev republike Slovenije«** in študentskemu športu na slovenskih univerzah. Predstavljen je bil zanimiv prispevek **»Spremembe pri ukvarjanju s posameznimi športi pri študentih Univerze v Ljubljani«**. V okviru vsebinskega sklopa **»Delavnice«**, so bili podani uspešni primeri delovanja v praksi.

Četrti kongres športne rekreacije (Terme Čatež, 2003), je sovpadal s pripravami

Zbornik 7. kongresa športne rekreacije. Foto: H. Berčič

za vstop Slovenije v Evropsko Unijo, zato je bila temu pričakovanemu dogodku, tudi v povezavi s športno rekreacijo, namenjena ustrezna pozornost. Vsled navedenega je bila nosilna tema kongresa **»Stanje in perspektive razvoja športne rekreacije (športa za vse) pred vstopom Slovenije v Evropsko Unijo«**. V ta okvir je spadala tudi tema **»Šport v republiki Sloveniji ob približevanju Evropski uniji«**. Del prispevkov in razprav je bil usmerjen tudi v obravnavo športne rekreacije starejših oseb, športni rekreaciji v interakciji z mediji, športni rekreaciji žensk in oseb s posebnimi potrebami.

Peti kongres športne rekreacije (Laško, 2004), smo namenili obravnavi športne rekreacije v družini. Temeljni prispevek je zato nosil naslov **»Športna rekreacija (šport za vse) v družini kot osnova za pozitivne razvojne trende na področju športne rekreacije v Sloveniji«**. Zanimivo je, da se je na tem kongresu prvič pojavilo tematsko vprašanje o povezanosti lepote ženskega telesa in moškega pogleda. O tem so govorili prispevki **»Žensko telo v objemu moškega pogleda – kulturno pridobljeno ali anatomsko (narcistično) pogojeno.«**, **»Ali seksualnost res poganja športno rekreacijo?«** in **»Šport – ženstvenost – seksualnost.«** Poleg navedenega pa je bil eden od tematskih sestavov namenjen obravnavi gibalno/športne dejavnosti in zdravja.

Zbornik 14. kongresa športa za vse. Foto: H. Berčič

Udeleženci šestega kongresa športne rekreacije (Moravske Toplice, 2006), smo osrednjo pozornost namenili obravnavi športnih društev in klubov na področju športne rekreacije v lokalnih okoljih. Zato so bile nosilne teme kongresa naslednje: »Pomen in vloga športnih društev pri razvoju in udeležanju kakovostnega življenjskega sloga prebivalstva Slovenije«, »Društvo (športno) skozi čas«, »Trženje športne ponudbe v turizmu – vključevanje društvene sfere« in »Prostovoljstvo – nacionalna vrednota«. Poleg navedenega pa je bila ena od vodilnih tem namenjena obravnavi gibanja in zdravja. Nosila je naslov »Namen, proces oblikovanja in temeljne vsebine nacionalne strategije na področju telesne (gibalne) dejavnosti za krepitev zdravja v Sloveniji«. Predstavljeni pa so bili še drugi prispevki.

Na sedmem kongresu športne rekreacije (Ptuj, 2008), smo razpravljali o problemih in vprašanjih, ki so povezani s celotnim življenjskim lokom človeka, ki se pne od zgodnjega otroštva, preko šolskega obdobja, mladostništva in zrelosti do starosti. Uvodna tema je nosila naslov: »Športna rekreacija od zgodnjega otroštva do pozne starosti«. V isti vsebinski del so spadali prispevki »Gibalna/športna aktivnost v otroštvu«, »Šport otrok in mladine«, »Šport na univerzi v Mariboru« in »Športna rekreacija za starejše osebe z zmanjšano mobilnostjo«. Kot na vseh dosedanjih kongresih je bila tudi na

tem obravnavana povezanost medicine in športne rekreacije. Prispevek je nosil naslov »Povezanost medicine in športne stroke za potrebe programov v športnih okoljih«. Tem, ki so obravnavale različne vidike športnorekreativnega udejstvovanja posameznih skupin prebivalstva je bilo še več.

Programski svet osmega kongresa športne rekreacije (Rogla, 2010), se je odločil, da bo glavna tema le-tega namenjena osvetlitvi športa in turizma. Zato je v plenarnem delu prvi prispevek nosil naslov »Šport v turizmu – nepogrešljivi sestavni del razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji«. V isti vsebinski sklop so bile vključene še naslednje teme: »Vsebine gibalne/športne aktivnosti v naravi kot prispevek k vzgoji bodočega turista«, »Povezanost turizma in športa, športnih in turističnih organizacij v hrvaškem turizmu«, »Pomen športnih društev v turizmu in pomen turističnih društev v športu« in »Šport in turizem – z roko v roki z vidika akcije 'Slovenija kolesari'«. V okviru vsebinskega sklopa gibalna/športna dejavnost za zdravje so bili predstavljeni naslednji prispevki: »Šport in zdravje«, »Pozitivni vplivi športne dejavnosti v nosečnosti« in »Sodobna zdravstvena stališča in priporočila za telesno aktivnost in rekreativno vadbo za preprečevanje ateroskleroze«. Obravnavane so bile še druge teme.

Deveti kongres športne rekreacije (Ljubljana, 2012), je bil namenjen celoviti obravnavi dveh pomembnih področij za človekovo življenje, to sta medicina in šport. V okviru Cvahtetovih dni javnega zdravja in navedenega kongresa so medicinski in športni strokovnjaki ter drugi govorili o povezanosti obeh področij ter o pomembnosti medsebojnega sodelovanja. Zato so bili predstavljeni prispevki na združenju obeh dogodkov tudi tako naravnani. Osrednji so bili naslednji: »Tesnejše povezovanje medicinske in športne stroke ter znanosti«, »Medicina dela v športu in rekreaciji«, »Zmerna in intenzivna telesna aktivnost – imunološki aspekti«, »Skupaj do zdravja – izkušnje, sodelovanje, partnerstvo« in »Spodbujanje telesne dejavnosti za krepitev zdravja v okviru delovanja CINDI Slovenija«. Med drugimi pomembnejšimi temami so bile še naslednje: »Telesna dejavnost odraslih prebivalcev Slovenije«, »Pozabljene – odtujene – zanikane in ponovno odkrite resnice, vredne kakovostnega

življenja« in »Vpliv šestmesečne funkcionalne vadbe na nekatere morfološke značilnosti odrasle ženske«.

Kako je bilo z desetim kongresom športne rekreacije oz. športa za vse? Udeleženci 10. kongresa športa za vse (Ljubljana, 2015), so (smo) obravnavali problematiko in vprašanja športnorekreativnega udejstvovanja starejših. Zato so bili glavni poudarki dani v naslednjih prispevkih: »Vseživljenjsko učenje za zdrav življenjski slog starejših odraslih«, »Resolucija o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 – 2025 s poudarkom na gibanju starejših«, »Redna telesna in gibalno/športna dejavnost naj bosta temeljni sestavini kakovostnega staranja«, »Z gibanjem po poti življenja«, »Šport starejših – medicinski vidik«, »Aplikativna vrednost raziskav pri vadbi starejših« in »Skupina testov za ocenjevanje funkcionalne sposobnosti starejših«. Dobršen del pozornosti pa je bil namenjen tudi obravnavi programov in metodiki vadbe pri starejših. Tovrstne vsebine so bile naslednje: »Metodika vadbe ravnotežja pri starostnikih«, »Metodika vzdržljivostne vadbe pri starostnikih« in »Metodika vadbe za moč pri starostnikih«.

Na 11. kongresu športa za vse (Ljubljana, 2016), je bila glavna pozornost namenjena obravnavi gibalno/športne dejavnosti zaposlenih. Tudi ta problematika je bila v sosledju let večkrat obravnavana, posebej še v obdobju, ko je bila celotna športnorekreativna dejavnost zaposlenih poklicno vodena s timom strokovnjakov in s petimi organizacijsko-vsebinskimi oblikami športnorekreativnega udejstvovanja delavcev in delavcev. Vendar pa so se med tem zgodile bistvene družbeno-politične in gospodarske spremembe, ki so narekovale ponovno obravnavo in osvetlitev navedenega področja. Zato so bile na kongresu predstavljene naslednje osrednje teme: »Strokovni temelji gibalno/športnega udejstvovanja zaposlenih«, »Šport zaposlenih – medicinski vidik«, »Vloga športne dejavnosti za zaposlene – izkušnje projekta 'Zdravi na kvadrat'«, »Vloga telovadbe za zaposlene – zgodovinski pogled pomembnosti telovadbe za zaposlene skozi oči staroste slovenske telovadbe dr. Viktorja Murnika«, »Celosten program promocije zdravja na delovnem mestu – Zdravju prijazno podjetje in prikaz telovadbe na delovnem mestu« in »Aplikativna vrednost

raziskav pri vadbi zaposlenih. Predstavljene pa so bile še nekatere druge teme.

12. kongres športa za vse (Ljubljana, 2017), se je ponovno posvetil obravnavi večje in boljše povezanosti medicine in športa. V bistvu je bila obravnava namenjena kakovostnejšemu povezovanju medicinske in športne stroke ter znanosti, ki vključuje tudi različne organizacijske in vsebinske vidike športa in zdravstva. Nosilna tema kongresa je zato nosila naslov **»Športna stroke in medicina v partnerstvu varne, kakovostne in učinkovite vadbe«.** Pomembnejši prispevki, ki so bili vsebinsko povezani z nosilno temo so bili naslednji: **»Kako v praksi do sodelovanja kineziologov in medicinskih strokovnjakov na celotnem področju športa za vse?«, »Predstavitve projekta integracije kineziologov v sistem zdravstva«, »Predstavitve vzorčnega modela: kaj, zakaj, kako? Model interdisciplinarnega zdravstveno preventivne obravnave v osnovnem zdravstvu na področju telesne zmogljivosti«, »Vloga in delo kineziologa v praksi – znotraj dejavnosti zdravstvenega doma ter na ravni lokalne skupnosti«, »Pogled direktorice ZD Kranj na sistemsko umeščanje kineziologov« in »Prikaz učinkov opravljenega dela kineziologov v projektu 'Exercise prescription for health' in integracije kineziologov v sistem zdravstva«.** Polega navedenega pa je tekla beseda tudi o varni vadbi, preventivi in poškodbah na ožjem izseku športa za vse. Ob zaključkih 12. kongresa športa za vse je bil med drugim sprejet tudi predlog, da bi na naslednjem kongresu obravnavali vprašanja in problematiko športa invalidov.

Glavna tema **13. kongresa športa za vse** je bila zato namenjena obravnavi **»Športne rekreacije invalidov« (Ljubljana, 2018).** Izbor osrednjih prispevkov je bil naslednji: **»Šport za vse - opolnomočenje strokovnih kompetenc z izobraževanjem o prilagojenih športnih aktivnostih«, »Telesna dejavnost za invalide (ljudi z različnimi okvarami) – medicinski vidik«, »Telesna dejavnost za otroke in odrasle s cerebralno paralizo«, »Telesna vadba/šport za ljudi po preboleli možganski kapi«, »Telesna dejavnost za ljudi po amputaciji«, »Enake možnosti in inkluzija invalidov v judo«, »Motivacija vključevanja invalidov v športno vadbo« in »Medicinski in socialni model invalidnosti pri vključevanju invalidov v šport«.** Prispevkov na kongresu v katerih

Dr. Herman Berčič, eden izmed moderatorjev kongresa, v ospredju na ekranu predsednica PS dr. Maja Pajek. Foto: Arhiv OKS ZŠZ

so predavatelji obravnavali problematiko športa invalidov je bilo še več.

14. kongres športa za vse (Ljubljana, 2019), se je znova posvetil obravnavi gibalno/športne dejavnosti družine. Nosilni moto kongresa je bil zato zgoščen v naslovu **»Gibalno/športna dejavnost za zdravo družino«.** Uvodni prispevki v zborniku kongresa, ki so bili usmerjeni k temeljni vsebini so nosili naslednje naslove: **»Naše telo je narejeno za gibanje – družina kot prvo promotor zdravega načina življenja z gibanjem«, »Gibalno/športna dejavnost za zdravo družino«, »Slovenska družina s celostnimi vsebinami gibalne kulture, rekreacije in športa«.** Nosilni prispevki, ki so bili predstavljeni na kongresu pa so bili naslednji: **»Kako razumeti vlogo družine v širšem družbeno-športnem kontekstu«, »Pomen varne vadbe v prenatalnem in postnatalnem obdobju ženske«, »Optimalen gibalni razvoj otroka kot pomemben dejavnik za notranjo motivacijo pri vključevanju v šport«, »Gibanje kot vrednota in večšina v sodobni družini«, »Domača telovadba za vse generacije«, »Spodbujanje gibanja preko programa 'Zdravje v vrtcu'« in »Športna rekreacija v družini in njen pomen za slovensko gospodarstvo«.** Nabor prispevkov na kongresu je bil še nekoliko večji in širši, popestrile pa so ga tudi delavnice in posterji.

■ Temeljna spoznanja in zaključki navedenih kongresov

Dejstvo je, da je vsak kongres prinesel določeno dodano vrednost v smislu bogatenja strokovnega znanja, predstavljenih raziskav z izsledki, pridobivanja različnih podatkov in informacij z obravnavanega področja športa in tudi s številnimi primeri dobrih praks.

Na prvem kongresu je bila jasno izražena želja po rednih srečanjih in izmenjavi znanj in izkušenj ter vedenj in spoznanj različnih strokovnjakov, ki so se na različne načine ukvarjali s problemi in vprašanji športne rekreacije. Naglašena je bila potreba po dvigu ravni in razširjenosti športne rekreacije med prebivalstvom nasploh, še posebej po dvigu števila redno dejavnih udeležencev. Več pozornosti naj bi namenili medijem in oglaševanju ter povezanosti področij športne rekreacije in medicine oz. zdravja.

Na drugem kongresu so bile sklepne misli usmerjene v kakovost programov športne rekreacije in v neprekinjenost prizadevanj za vključevanje vseh skupin prebivalstva Slovenije v redno in organizirano športno-rekreativno vadbo. Večji poudarek naj bi v posameznih društvih in klubih dali aerobnim programom, torej tistim športnim dejavnostim, s katerimi lahko neposredno učinkujemo na srce, ožilje in dihalna dejavnih udeležencev. Več pozornosti pa naj bi

Kongres zaključek - Slika 5. Zaključki kongresa – dr. Maja Pajek, dr. Matej Plevnik, dr. Gregor Jurak, dr. Herman Berčič. Foto: Arhiv OKS ZŠZ

namenili tudi vključevanju različnih športov v turistično ponudbo.

V okviru tretjega kongresa je bila sprejeta odločitev, da se izdelajo dolgoročni programi športne rekreacije, ki bodo sledili strateškim usmeritvam razvoja rekreativnega športa v Sloveniji. V navedene usmeritve smo usmerili tudi tesnejšo povezanost športne in medicinske stroke oz. zdravstva na lokalni ravni. To je pomenilo, da naj bi se v strokovni skupini (timu) strokovnjakov tesneje povezali predvsem športni pedagogi (trenerji, inštruktorji, vodniki, vaditelji) in zdravniki (specialisti družinske medicine) ter ostali zdravstveni delavci. Posebno pozornost naj bi znova namenili študentskemu športu na slovenskih univerzah.

Vstop Slovenije v Evropsko Unijo (2004) je zahteval podroben pregled stanja na področju športne rekreacije v RS in možnosti, ki so se ponujale zaradi prostega pretoka blaga, oseb storitev in kapitala na navedenem področjem. Posebno pozornost naj bi zato namenili izobraževanju in raziskovanju na področju športne rekreacije oz. športa za vse. Kolikor je največ mogoče naj bi uresničevali Evropsko listino o športu, ki je bila sicer sprejeta že leta 1992 in je enakovredno obravnavala vse segmente športa, torej vrhunski šport, rekreativni šport oz. šport za vse, šport otrok in mladine, šport žensk in tudi šport starejših. Več prizadevanj naj bi znova usmerili v povezovanje z mediji, čeprav šport za vse po naravi raznolikih športnorekreativnih dejavnosti ne kotira zelo visoko na lestvici atraktivnosti in odmevnosti športnih dogodkov. Po ugodnih učinkih na zdravje in vitalnost prebivalstva pa se seveda uvršča med pomemb-

ne dejavnike kakovosti življenja Slovencev in Slovencev ter vseh, ki živijo v Sloveniji.

Glede na to, da je bila na petem kongresu športne rekreacije osrednja pozornost namenjena družini, so se glavni zaključki nanašali prav na to osnovno celico družbenega življenja. Naglašeno je bilo, da je družina temelj, v kateri mora biti dana možnost, da v otrokov čustveni svet, v njegovo telesno zavedanje, v porajajoči se duh, v njegovo druženje z drugimi družinskimi člani vključimo gibalne dejavnosti in športne vsebine, ki se bodo vanj neizbrisno vtisnile in v njem tudi ostale. Zato je treba »odpreti družinska vrata« in raznolike športnorekreativne dejavnosti ter programe usmeriti v različne starostne kategorije posameznih družinskih članov. Tako bo postala družina osnova za dvig športne kulture celotnega prebivalstva.

Športna društva in klubi so temelj organiziranega športnorekreativnega udejstvovanja rekreativnih športnikov. Razvejana mreža raznolikih društev in klubov je osnovni pogoj organiziranega športnega dela in delovanja, zato je bila temu pomembnemu dejavniku na šestem kongresu namenjena velika pozornost. Med zaključke kongresa smo uvrstili posebno skrb za izobraževanje in usposabljanje poklicnih in amaterskih (ljubiteljskih) strokovnih kadrov, ki so pomembni za delovanje različnih rekreativnih društev in klubov. Pri tem smo naglasili snovanje timov (strokovnih skupin), v katerih mora imeti posebno mesto zdravnik, še zlasti specialist s področja medicine dela in športa, svoje mesto v timu pa naj ima tudi drugi strokovnjaki. Večjo pozornost kot doslej naj bi namenili prostovoljstvu,

predvsem vrednotenju tovrstnega dela in dejavnosti (seveda ne s plačilom), ki sicer, tako kaže praksa, visoko kotira na lestvici družbenih vrednot.

Na sedmem kongresu športne rekreacije, kjer je bila osrednja pozornost namenjena obravnavi športnorekreativne dejavnosti prebivalstva od zgodnjega otroštva do pozne starosti ter preobremenjenosti in ohranjanju zdravja na delovnem mestu, so bili glavni zaključki naslednji. Skrbno in z visoko stopnjo strokovnosti je treba pripraviti čimbolj raznolike in kakovostne programe za različne starostne skupine prebivalstva, vse pa naj se začne v družini. Navedene programe je treba skladno z najnovejšimi strokovnimi spoznanji nenehno posodablјati in vnašati spremembe ter novosti. To še zlasti na področju oglaševanja, ki je namenjeno animaciji, motivaciji in ozaveščanju vseh skupin prebivalstva. V različna delovna okolja, kjer to dopušča delovni proces, je treba znova smiselno uvesti programirane rekreativne odmore s poudarjeno zdravstveno komponento pa tudi druge organizacijske in vsebinske oblike športne rekreacije zaposlenih.

Povezanost športa in turizma je za strokovno obravnavo vedno aktualna. To se je zgodilo tudi na osmem kongresu športne rekreacije, katerega glavne sklepe navajamo. Šport mora dokončno postati nepogrešljivi sestavni del razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji. Vse to mora biti vključeno v posamezne strategije razvoja slovenskega turizma. Atraktivni in raznoliki športni programi naj bodo namenjeni različnim kategorijam domačih in tujih gostov. Zato naj bodo skrbno izbrani in zanimivi programi usmerjeni v štiri strateško izbrana turistična območja in sicer v turistično območje »Julijske Alpe«, turistično območje »Pohorje Maribor«, turistično območje »Kras« in turistično območje »Obala«. V celoti je treba izkoristiti naravne danosti Slovenije, ki je skladno s pospešenim razvojem turizma menjaje zeleno, bela in modra, vendar pa mora biti v celoti trajnostno naravnana s ciljem ohranjanja prvobitnega in raznoliškega krajinskega bogastva. Dodati je treba še tisti del športno-turistične ponudbe, ki vključuje športe s povečano stopnjo tveganja. To so tako imenovani rizični oz. »adrenalinski« športi. Med sklepi je bil tudi tisti, ki se nanaša na hitrejšo in bolj kakovostno povezovanje športnih in turističnih društev.

Na osnovi spoznanj in ugotovitev športne in medicinske stroke ter znanosti so bili zaključki devetega kongresa športne re-

kreacije naslednji. Strokovnjaki, raziskovalci in znanstveniki z obeh področij naj bi se, tesneje povezali. To je bilo znova poudarjeno. Znanja medicinskih in športnih strokovnjakov je treba usmeriti v skupna jedra znanj, na osnovi katerih bi obogatili medsebojno sodelovanje. Izmenjava vedénj in znanj naj bi potekala na različnih ravneh, v različnih okoljih in v različnih oblikah. V ordinacijah zdravnikov specialistov družinske medicine naj bi bilo na voljo več strokovnega animacijskega gradiva, predvsem z napotki rekreativnim športnicam in športnikom za gibanje v naravi. Zdravniki naj bi s svojim znanjem usmerjali ljudi v »naravne lekarne«, na različne rekreativne površine in objekte, športni strokovnjaki, športni pedagogi, trenerji in drugi pa naj bi na osnovi strokovnih in ekspertnih mnenj zdravnikov in njihovih napotkov ter priporočil izbirali primerne športne dejavnosti in vodili različne skupine rekreativnih športnikov. Skupaj naj bi snovali tudi različne animacijske in raziskovalne projekte z uporabo enotne znanstveno-raziskovalne metodologije.

Prižadevanja za obravnavo vseh skupin prebivalstva so vodila tudi k obravnavi športne rekreacije oz. športa za vse starejših. Zato so bili kratki sklepni razmisleki na desetem kongresu naslednji. V različna okolja starejših občanov (bivalna okolja, domovi za starejše), je treba vključiti izbrane programe športne rekreacije oz. gibalno/športnih dejavnosti in udeležence povabiti v organizirane rekreacijske skupine s poklicnimi strokovnjaki. Organizira naj se redna in sistematična ter prilagojena vadba, tako da lahko vadijo vsi. Z raziskovalnimi projekti, pri katerih naj sodelujejo tudi zdravniki, kineziologi in drugi strokovnjaki, je treba obogatiti spoznanja o ugodnih učinkih gibalno/športne dejavnosti različnih skupin starejših in starostnikov. Obogatiti je treba preventivne programe na primarni ravni zdravstvenega varstva v okviru projekta »Program za krepitev zdravja« in tudi druge projekte v zvezi s prilagojeno obravnavo starejših ter v povezavi s telesno (gibalno/športno) dejavnostjo in funkcijsko zmožnostjo.

Obravnava problematike športne rekreacije oz. gibalno/športne dejavnosti zaposlenih v delovnem okolju je na 11. kongresu športa za vse privedla do naslednjih ugotovitev, spoznanj in zaključkov. V delovna okolja je treba vrniti prenovljene organizacijske in vsebinske oblike športne rekreacije zaposlenih, ki so bile v preteklih in pol preteklih obdobjih že uveljavljene na posameznih

delovnih mestih v različnih delovnih organizacijah, institucijah in podjetjih. V novih okoliščinah naj bi v podjetja s pomočjo medicinskih in kinezioloških strokovnjakov uvedli raznovrstne modele gibalno/športne dejavnosti in sicer model razbremenjevanja, model sprostitve, model skladne razvitosti, model prilagajanja na delovnem mestu, model programiranega posebnega rekreacijskega odmora in model medicinsko programiranega rekreativnega oddiha. Hkrati je treba v delovnem okolju v kar največji meri uveljaviti »Projekt promocije zdravja na delovnem mestu«.

Korak naprej pri povezovanju medicinske in kineziološke znanosti ter zdravstva v slovenskem prostoru je bil storjen na 12. kongresu športa za vse. Pomembnejši sklepi so bili naslednji. Na osnovi širšega razmisleka medicinskih in kinezioloških strokovnjakov naj bi dvignili raven sodelovanja kineziologov in zdravnikov posameznih specialnosti v osnovnih zdravstvenih organizacijah oz. zdravstvenih domovih. Ordinacija zdravnika specialista družinske medicine naj v okviru modela povezanosti medicine in kineziologije postane eno najpomembnejših mest za ozaveščanje in animacijo pacientov za gibalno/športno dejavnost. Zato si moramo prižadevati za sistemsko umeščanje in integracijo kineziologov v sistem zdravstva. Primere dobrih praks navedene povezanosti pa je treba razširiti še v druga zdravstvena in športna okolja.

Kot smo že zapisali, je bila osrednja tema 13. kongresa športa za vse športna, gibalno/športna oz. športnorekreacijska dejavnost invalidov. Temeljna spoznanja in zaključni razmisleki so bili naslednji. Vsem skupinam invalidov, ne glede na vrsto invalidnosti je treba zagotoviti redno in sistematično gibalno/športno dejavnost. Pri tem naj bosta v ospredju organizirana dejavnost in vodena vadba v različnih društvih, v katera so vključene različne skupine invalidov. Tudi timska obravnava je predpogoj uspešnega gibalno/športnega udejstvovanja invalidov, pri kateri so nepogrešljivi zdravniki – fiziatri, kineziologi, športni pedagogi in fizioterapevti pa tudi psihologi ter socialni delavci. Pri tem je treba v celoti upoštevati in uveljaviti medicinski in socialni model obravnave invalidnosti. V ospredju tovrstnega delovanja naj bo tudi inkluzija pri obravnavi invalidov, kar v bistvu pomeni enakovredno vključevanje različnih oseb in ljudi s posebnimi potrebami ter z različnimi zmožnostmi in raznolike organizacijske in

vsebinske oblike gibalno/športnega udejstvovanja.

Zaključki, ki smo jih sprejeli na 14. kongresu športa za vse, kjer je znova potekala obravnava gibalno/športne dejavnosti družine, so bili naslednji. Družina je izjemno pomembna temeljna družbena celica, v kateri potekata rast in zorenje otrok ter telesni, čustveni, socialni, duševni in duhovni razvoj. Veliko tega otrok pridobi prav z raznolikimi gibalno/športnimi dejavnostmi, zato moramo le-tim posvetiti še več pozornosti kot doslej. Pospešiti je treba razvoj raznolikih gibalno/športnih dejavnosti v družini, ki so skladni z razvojnimi obdobji otrok in mladostnikov ter ostalih družinskih članov. Navedene dejavnosti naj se odvijajo predvsem v naravnem okolju in v vseh letnih časih. Vzpostavi naj se tesnejša povezava javnih in zasebnih zavodov pri izvajanju raznolikih programov gibalno/športne dejavnosti v družini. Na osnovi ustreznih znanj in vedénj naj se pripravi sistem povratnih informacij oz. raziskovalnih projektov za spremljanje, analizo in vrednotenje učinkov rednega in sistematičnega ukvarjanja posameznih družinskih članov z različnimi športnorekreativnimi dejavnostmi.

■ 15. Kongres športa za vse »Izzivi športnih organizacij na področju športne rekreacije, turizma in okolja«

Zadnji 15. kongres športa za vse, ki smo ga izpostavili tudi v naslovu, bomo opisali posebej. Kot smo zapisali, je bilo temeljno vprašanje povezano z naslovno temo kongresa namenjeno obravnavi strategije trajnostne rasti slovenskega turizma. Temu je bil dan tudi največji poudarek. Zato je bil uvodni prispevek naslovljen kot je že zapisano. »Potenciali izbranih športov v turizmu za trajnostno rast slovenskega turizma« (Mihalič, Berčič, 2020). Zgoščene misli, ki so povezane s trajnostno rastjo slovenskega turizma in potenciali izbranih športov za njegovo rast, so naslednje. Glede trajnostne rasti slovenskega turizma obstaja jasna vizija. Slovenija je danes še vedno zelena, aktivna in zdrava destinacija, ob soudeležbi vseh deležnikov, ki lahko posredno ali neposredno vplivajo na razvoj turizma v Sloveniji pa bo to postala še v večji meri. Zelena destinacija pomeni trajnostna, zavezana trem splošno sprejetim

stebrom trajnosti: ekonomski uspešnosti, odgovornosti do narave in družbeno-kulturni ustreznosti. Pri doseganju vizije zelenega, aktivnega in zdravega turizma strategija ne gre in ne more mimo športa.

Vendar pa je »nova realnost« posegla v politiko trajnostnega turizma. Zgodila se je pandemija in COVID-19, ki je spravil turizem (in tudi šport) na kolena, kot še nikoli do tedaj. Kljub zmanjšanim negativnim vplivom na naravno okolje (podnebne spremembe, kakovost zraka, CO₂ izpusti, onesnaževanje, zmanjšana raba virov itd.), so družbeni in ekonomski vplivi turističnega infarkta neizmerljivi. COVID je udaril ravno tam, kjer je prekomerni turizem sprožil novo zavedanje – na področju lokalnih skupnosti ter njihovega blagostanja in kakovosti življenja ter življenjskega standarda.

Pri obravnavi navedene problematike so pomembni tudi potenciali izbranih športov za trajnostno rast slovenskega turizma. V slovenskem prostoru je na področju turizma in še posebej na ožjem izseku športnega turizma, kar nekaj športov z vodilno vlogo. Med izbranimi športi, ki v sebi nosijo velik potencial za trajnostno rast slovenskega turizma naj naprej navedemo pohodništvo. Naslednja izmed izbranih športnih zvrsti, ki bi lahko na področju slovenskega turizma pomembno prispevala k njegovi trajnostni rasti, je kolesarjenje z vsemi različicami. Med posameznimi izbranimi športi v turizmu, ki v zimskem obdobju pomembno učinkujejo na trajnostno rast slovenskega turizma so tudi zimski športi. Ti vključujejo alpsko smučanje, deskanje na snegu, telemark smučanje, turno smučanje, pohode na smučeh, hojo in tek na smučeh, sankanje, drsanje, rekreativni hokej na ledu, kegljanje na ledu in še nekatere druge. Ob tem pa ne moremo mimo številnih športov, ki se pretežno izvajajo poleti v vodi, na vodi in tudi pod vodo. Dodajamo še golf, jahanje, tenis, jadralno padalstvo, zmajarstvo in še številne druge športe, ki so pomembni sestavni del športno-turistične ponudbe in ki prispevajo določen delež k trajnostni rasti slovenskega turizma.

■ Kakšna je bila v nadaljevanju vsebinska zasnova kongresa ?

V vsebinski zasnovi kongresa smo sledili naslovu in izboru programskega sveta, ki je izbral širši tematski sestav treh področij. Poleg tega pa je bil kongresu naknadno

dodan še vsebinski del z naslovom »Šport na valovih korone«, ki je potekal na okrogli mizi. S prispevki smo jim sledili, v našem pregledu pa navajamo nekatere.

»Izzivi sodelovanja turističnih in športnih organizacij v «dolini svetovnih prvenstev» v obdobju 2020 – 2023« (Lesjak, 2020). V prispevku je naglašeno sodelovanje med vsemi deležniki športnega in turističnega področja. Izzivi sodelovanja in razvoja predstavljajo skupni športno turistični produkti na lokalni, regijski, državni in mednarodni ravni. Ti so povezani z gospodarskimi, infrastrukturnimi, organizacijskimi, turističnimi in prostorskimi področji. Velika športna tekmovanja prinašajo številne multiplikativne učinke za obe področji športa in turizma.

»Planinska infrastruktura – podpora razvoja športa in turizma ali zgolj njuna pastorka« (Eržen, 2020). Avtor razgrinja problematiko planinskih koč in poti v planinskem in gorskem svetu ter opozarja na pomembnost planinske in gorniške športno-turistične infrastrukture. Ta omogoča izvajanje planinstva in gornišstva v vseh pojavnih oblikah, tudi tistih, ki so z visokim trendom rasti prisotne v sedanjem obdobju (gorsko kolesarjenje, turno smučanje, trekking). Celotno področje bi morali sistemsko urediti po zgledu Avstrije, ki je vzpostavila sistem financiranja in investicijskega vzdrževanja planinskih koč in poti.

»Okoljski in ekonomski vplivi novejših športnih dejavnosti PZS« (Rovan, 2020). Bistvo prispevka je v naslednjem. Z razvijanjem novih dejavnosti Planinska zveza Slovenije (PZS) sledi potrebam članstva, pri tem pa upošteva priporočila za varno in do narave prijazno izvajanje dejavnosti. Za pridobivanje znanj o pravilnem izvajanju dejavnosti PZS organizira usposabljanja vadiateljev, vodnikov, trenerjev in tudi članstva. V ospredju sta turno kolesarstvo in športno plezanje, ki skladno z naravo svoje dejavnosti pomembno prispevata k tako željeni ozemeljski razpršenosti planinske dejavnosti, predvsem k razbremenitvi visokogorja.

»Priložnosti športnih organizacij pri izvedbi in trženju športno turističnih proizvodov: Primeri izbranih turističnih centrov v Sloveniji« (Pintar, Pejič Bach, Čurlin, 2020). Jedrat povzetek prispevka je v naslednjem. Predstavljena sta dva projekta (Hoteli Bernardin in Hit Alpeina Kranjska gora). Oba primera dobrih praks imata dobro podporo lokalnih skupnosti, razvite športne klube, vodstvu podjetij pa

tudi stalno koordinacijo s sodelavci mednarodnih in nacionalnih športnih organizacij. Za izvedbo programov športa v turizmu so potrebni strokovno izobraženi kadri z obeh področij (športa in turizma) ter dobro poznavanje drugih turističnih proizvodov. To je pomemben predpogoj, brez katerega hitrejši razvoj športno turističnih proizvodov ne bo mogoč.

»Šport za vse in varstvo narave v Triglavskem narodnem parku« (Mihelič, 2020). Osrednji razmislek avtorja je bil naslednji. Triglavski narodni park (TNP) spada med narodne parke z najdaljšo tradicijo v Evropi. Poleg izjemne narave pritegne pozornega opazovalca značilna kulturna krajina na kontrastnem srečanju alpske kulture lesa in mediteranske kulture kamna, ki se izražata v rabi zemljišča, rabi naravnih danosti za gradnjo in značilni arhitekturi. V bistvu gre za zavarovana območja ki so neke vrste učilnice, s pomočjo katerih lahko pridemo do novih spoznanj, kako narava deluje, kadar jo pustimo pri miru in gre lahko sama svojo tisočletno pot. Vendar pa moramo storiti vse, da bi rešili težave in probleme v zvezi s propadanjem prvobitnega naravnega okolja in drastičnim zmanjševanjem biološke pestrosti.

»Vključevanje javnozdravstvenih vsebin za podporo občinam pri načrtovanju zelenih površin za aktiven življenjski slog« (Šuklje Erjavec, Kozamernik, Knific, Backovič Juričan, 2020). Bistvo prispevka je v naslednjem. Telesna dejavnost v zelenem okolju ima velik vpliv na zmanjšanje stresa in izboljšanje duševnega zdravja, hkrati pa zeleno okolje motivira k telesni dejavnosti. Ministrstvo za zdravje je s sofinanciranjem programa »Strokovne podlage za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti prebivalcev« vzpostavilo prvo tovrstno sodelovanje prostorskih načrtovalcev in javnih zdravstvenikov, z namenom izboljšanja in ustvarjanja ustreznih prostorskih pogojev za aktiven življenjski slog. Pri tem je pomembno tudi izvajanje programa »Ven za zdravje«.

»Slovenija – trajnostna destinacija za odlična aktivna doživetja« (Pak, 2020). Prispevek navedene avtorice lahko strnemo v naslednje misli. Slovenska turistična organizacija (STO) Slovenijo v tujini predstavlja in trži kot zeleno, aktivno in zdravo destinacijo. V svoje aktivnosti promocije pa intenzivno vključuje slovenske vrhunske športnike in odmevne mednarodne športne prireditve. Slovenski športniki z uspehi,

ki jih dosegajo nastopajo kot mnenjski voditelji in ambasadorji Slovenije in njene turistične ponudbe. Odlično izvedeni športni dogodki pa Slovenijo umeščajo kot deželo kakovostno izvedenih dogodkov in prijaznih gostiteljev. V pripravi je »Operativni načrt razvoja outdoor produktov v Sloveniji«.

Na 15. kongresu športa za vse so bili predstavljeni še nekateri drugi prispevki, vendar vseh, zaradi omejitve prostora, ne moremo posebej predstaviti, so pa zbrani v zborniku.

Glede na to, da je bila osnovni tematski zasnovi kongresa dodana tudi problematika (ne)ukvarjanja različnih skupin prebivalstva z raznolikimi športnimi oz. športnorekreativnimi dejavnostmi, še posebej otrok in mladine, v času epidemije, tudi tej obravnavi namenimo ustrezno pozornost. Za okroglo mizo z naslovom **»Šport na valovih korone« je bil pripravljen tudi pisni prispevek z istim naslovom »Šport na valovih korone« (Jurak, Pišot, Sodržnik, Perko, 2020).** V nadaljevanju na kratko povzemamo zapisana temeljna izhodišča, ugotovitve in spoznanja.

Slovenska vlada je za zajezitev epidemije COVID 19 sprejela vrsto ukrepov. Med sprejetimi ukrepi so bili tudi ukrepi kot so zaprtje šol, telovadnic, prepoved organizirane športne vadbe, treningov, prepoved uporabe igrišč in združevanja na javnih prostorih. Takšni ukrepi se že kažejo v znižani telesni zmogljivosti otrok, posledice pa bodo še hujše, v kolikor ne bomo sprejeli ustreznih mer in ukrepov za odpravo škodljivih posledic.

Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani je predlagala ukrepe za odpravo škodljivih posledic zapiranja družbe zaradi zajezi- tve širjenja okužb in skupaj z OKS ZŠZ ter Zavodom za šport RS Planica pripravila COVID-19 Fitbarometer, kot orodje za spremljanje uresničevanja teh predlogov oz. ukrepov. Izdelane so bile tudi športno strokovne podlage za politične odločitve, povezane z ukrepi za zajezitev širjenja okužb. V nadaljevanju so bili predstavljeni načrtovani in izvedeni ukrepi vlade, pa tudi predlagani ukrepi Komisije na področju športa, za različne stopnje okuženosti, s pomočjo katerih naj bi znova dvignili šport na raven vrednote in naši družbi. Šport namreč ni problem, ampak je rešitev problema, posledično pa ima lahko pomembne preventivne in zdravstvene učinke na celotno prebivalstvo.

■ Zaključki 15. kongresa športa za vse

Skupina strokovnjakov (M. Pajek Bučar, H. Berčič, M. Plevnik), ki deluje v programskem svetu, je pripravila sklepne misli in zaključke kongresa. Ti so v nadaljevanju predstavljeni in zapisani v jedrnatih obliki.

1. Jasnost in prepoznavnost nacionalne strategije turizma in športa je ključna pri razvoju turizma in športa v lokalnem okolju. Butičnost kot izraz v nacionalni strategiji turizma pomeni unikatnost Slovenije kot turistične destinacije.

2. Lokalno okolje mora prepoznati vrednost organizacije športnih prireditev, promocija športnih prireditev v lokalnem okolju mora biti prioriteta organizatorjev. Športne prireditve morajo imeti jasen načrt dolgoročnih vplivov, ki segajo v obdobje pred in po sami prireditvi. Športna prireditve mora imeti večrazsežnostne učinke na lokalno okolje in prebivalce.

3. Za športne dejavnosti, ki so prepoznane kot dejavnosti s kulturno – nacionalno vrednostjo (npr. planinstvo), je potrebno pridobiti sistemski vir financiranja, ki je namenjen vzdrževanju infrastrukture kot kulturne in nacionalne dediščine.

4. Strategija razvoja slovenskega trajnostnega turizma, ki temelji na treh sprejetih stebrih trajnosti mora predstavljati ekonomsko uspešnost, odgovornost do naravnih danosti in družbeno-kulturno ustreznost. Sodobni športno-turistični programi morajo biti pripravljeni na strokovnih temeljih za vse tipe športnih turistov.

5. Pandemija COVID -19 je bistveno posegla v vse pore turizma in z njim povezanega športa. Prihodnosti zelene strategije turizma in športa ne sme zamajati gašenje posledic pandemije, ki bi temeljilo zgolj na želji čim hitreje se vrniti v staro realnost. Pozivamo k dvojni ponastavitvi trajnostne rasti slovenskega turizma – nadgradnji že začete zelene poti in odmiku od vizije stare realnosti v njenem netrajnostnem delu.

6. Varovanje narave z različnimi zakonskimi ukrepi in predpisi je smiselno, vendar je še pomembnejše zgodnje in vseživljenjsko izobraževanje vseh generacij, s poudarkom na šolarjih in mladini. Model trajnostnega sonaravnega življenja in bivanja v naravi mora sonetiti na temeljih okoljske etike. Narava mora postati vrednota, kjer bodo v ospredju njena privlačnost, doživljanje in raziskovanje. To velja za vse dejavnosti pri

povezovanju športa, turizma in naravnega okolja

7. Javni prostor z zelenimi površinami in javno zdravje sta področji, kjer je nujno vključevanje sinergij različnih strok, tako na državni kot tudi na lokalni ravni. Načrtovanje zelenih površin za zagotavljanje oz. spodbujanje telesne oz. gibalno/športne dejavnosti je ena ključnih pri načrtovanju zelenega sistema naselij. Spodbujanje telesne oz. gibalno/športne dejavnosti mora postati najpomembnejša vsebina zagotavljanja javnega zdravja.

8. Slovenska turistična organizacija (STO), ki Slovenijo v tujini predstavlja in trži kot zeleno, aktivno in zdravo destinacijo, naj v svoje aktivnosti promocije še bolj intenzivno vključuje slovenske vrhunske športnike in odmevne mednarodne športne prireditve. S pomočjo različnih oblik športa naj se oblikujejo tudi produkti, ki zagotavljajo pet-zvezdična doživetja in prispevajo k izpolnitvi vizije o Sloveniji kot globalni zeleni butični destinaciji za zahtevnega obiskovalca, ki išče raznolika in aktivna doživetja, mir in osebne koristi.

9. Udeleženci posveta menijo, da je sistematično povezovanje Centrov za krepitev zdravja in lokalnih športnih društev nujno za dvig kakovosti življenja. Center za krepitev zdravja naj po končani obravnavi pacienta napoti v tisto športno društvo, kjer se bo lahko varno in učinkovito udeležil športne dejavnosti in s tem krepil z zdravjem povezano telesno pripravljenost. Na drugi strani, pa se pričakuje tudi večja odprtost lokalnih športnih društev pri povezovanju s centri za krepitev zdravja v svoji bližini. Pomembno mesto znotraj te povezave naj prevzamejo regijske pisarne OKS-ZŠZ in NIJZ.

10. Na področju turizma se kaže potreba po sistematičnem povezovanju lokalnega turizma z lokalnimi športnimi društvi. Pripravljenost na sodelovanje mora biti na obeh straneh, tako na strani turizma, kot na strani športa. Znotraj te povezave imajo tudi v tem primeru pomembno mesto regijske pisarne OKS-ZŠZ in turistične organizacije.

■ Skupni zaključki

Ob zaključkih vsebinskega dela 15. kongresa športa za vse naj dodamo še nekaj skupnih zaključnih misli. Pri vsebinskem pregledu vseh do sedaj izvedenih kongresov športne rekreacije oz. športa za vse se

postavlja glavno vprašanje, ki je povezano z odmevnostjo navedenih obravnav v celovitosti slovenskem športnem in družbenem prostoru. Namreč kakšni so posledični učinki izvedenih kongresov na gibalno/športno oz. športnorekreativno dejavnost različnih skupin prebivalstva Slovenije in na njihovo kakovost življenja. O tem sicer lahko domnevamo, vendar pa bi bila bolj smiselna oživitve raziskovalnega projekta »Športnorekreativna dejavnost prebivalcev Slovenije«, ki je vrsto let v slovenski športni prostor prinašal pomembne izsledke in informacije o stopnji udeležbe, športnih zvrsteh, priljubljenosti in trendih v razvoju športne rekreacije slovenskega prebivalstva.

Glede na aktualnost dogodkov povezanih z epidemijo, kot posledico širjenja posameznih različic korona virusa, je potrebno v večji meri kot doslej upoštevati izsledke in spoznanja športne stroke in znanosti ter zdravstvene in epidemiološke ukrepe v kar največji meri prilagoditi tako, da bodo negativne posledice zmanjšanja raznolikih športnih, gibalno/športnih oz. športnorekreativnih dejavnosti različnih skupin prebivalstva, čim manjše. To je zaveza, ki ob uresničevanju na dolgi rok prinaša veliko koristi slovenskemu narodu in vsem prebivalcem Slovenije.

Literatura

1. Erjavec Šuklje, I., Kozamernik, J., Knific, T., Backovič Juričan A. (2020). Vključevanje javnozdravstvenih vsebin za podporo občinam pri načrtovanju zelenih površin za aktiven življenjski slog. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 66 – 76.
2. Eržen, M. (2020). Planinska infrastruktura – podpora razvoju športa in turizma ali zgolj njuna pastorka. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 36 – 46.
3. Jurak, G., Pišot, R., Sodržnik, J., Perko, B. (2020). Šport na valovih korone. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 112 – 120.
4. Lesjak, M. (2020). Izzivi sodelovanja turističnih in športnih organizacij v »dolini svetovnih prvenstev« v obdobju 2020 - 2023. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 28 – 35.
5. Mihalič, T., Berčič, H. (2020). Potenciali izbranih športov v turizmu za trajnostno rast slovenskega turizma. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 18 – 25.
6. Mihelič, J.A. (2020). Šport za vse in varstvo narave v Triglavskem narodnem parku. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 60 – 65.
7. Pak, M. (2020). Slovenija – trajnostna destinacija za odlična aktivna doživetja. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 77 – 85.
8. Pintar, D., Pejič Bach, M., Čurlin, T. (2020). Priložnost športnih organizacij pri izvedbi in trženju športno turističnih proizvodov: Primeri izbranih turističnih centrov v Sloveniji. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 52 – 59.
9. Rovar, J. (2020). Okoljski in ekonomski vplivi novejših športnih dejavnosti PZS. V M. Bučar Pajek (Ur.). 15. kongres športa za vse – Zbornik prispevkov. Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez, 47 – 51.

Dr. Herman Berčič

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
Profesor v pokolu
herman.bercic@gmail.com